

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa V. W.

przeciwko D. [...] w K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 15 listopada 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 31 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV Pa 27/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. odstępuje od obciążania skarżącej kosztami zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Krośnie wyrokiem z dnia 6 maja 2022 roku oddalił powództwo V.W. przeciwko pozwanemu D. [...] w K. o zapłatę kwoty 12.241 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania w związku z rozwiązaniem z nią umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Sąd I instancji ustalił, że V.W. była zatrudniona u pozwanego na stanowisku głównej księgowej od 21 marca 2016 r. W dniu 22 lutego 2018 r. powódka otrzymała pismo pozwanego zawierające następujące oświadczenie: „z powodu ciężkiego naruszenia przez Panią podstawowych obowiązków pracowniczych ujawnionych w czasie kontroli przeprowadzonej w dniach 7 do 09 lutego 2018 r. przez Komisję nadzoru finansowego Urzędu Miasta K., rozwiązuję z Panią umowę o pracę zawartą w dniu 14 września 2016 r. ze

skutkiem natychmiastowym, na mocy art. 52 Kodeksu pracy, z dniem 22 lutego 2018 r. Powodem rozwiązania umowy o pracę jest: stwierdzenie przez Komisję nadzoru finansowego Urzędu Miasta K. w wyniku przeprowadzonej kontroli w dniach 7 do 9 lutego 2018 r. nieprawidłowości w dokumentach księgowych prowadzonych przez Panią. Kontrolą objęto zagadnienia: zgodność danych wykazanych w sprawozdaniu RB 27 S z wykonania dochodów budżetowych za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2017 r., zgodność danych wykazanych w sprawozdaniu RB 28 S z wykonania wydatków budżetowych za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2017 r. z prowadzoną ewidencją księgową, prowadzenie rachunkowości jednostki: zgodność sald kont księgowych na, których ewidencjonowane są środki pieniężne tj. 101, 130, 135, 139, opis dowodów księgowych i sposób ich powiązania z zapisami w dzienniku księgowym. W wyniku kontroli stwierdzono: w sprawozdaniu RB-27S niezgodność danych wykazanych w sprawozdaniu z prowadzoną ewidencją księgową. Ewidencja, księgowa prowadzona na koncie 130 dochody była prowadzona częściowo bez uwzględnienia podziałek klasyfikacji budżetowej. Świadczy to o rozbieżności w stosowanej klasyfikacji budżetowej pomiędzy dochodami wykonanymi a odprowadzonymi do budżetu gminy. Roczne sprawozdanie budżetowe z wykonania dochodów za 2017 r. przygotowane przez powódkę zostało przygotowane jako zerowe i jako zerowe zostało złożone. Niezgodność danych zawartych w sprawozdaniu budżetowym z ewidencją księgową stanowi naruszenie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. W sprawozdaniu RB 28 S stwierdzono niezgodność danych wykazanych w sprawozdaniu z prowadzoną ewidencją księgową. W lipcu oraz grudniu 2017 r. suma obrotów strony na koncie 130 była niezgodna z łączną sumą sprawozdania RB-28 S: 5.642,00 zł - kwota wynikająca z obrotów na koncie bez klasyfikacji budżetowej nieuwzględnionych w sprawozdaniu, 151,24 zł - nieuwzględnionego salda księgowego na koncie 130 z wyciągiem bankowym na dzień 31 grudnia 2017 r. Operacje gospodarcze związane z działalnością Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych za 2017 r. nie były prowadzone na bieżąco. Dopiero w styczniu 2018 r. zostały wprowadzone do ewidencji. Ponadto został nieprawidłowo odprowadzony podatek dochodowy od świadczeń socjalnych

za 2017 r., a listy wypłat funduszu były błędnie sporządzane. Kwota świadczeń podana przez Przewodniczącą Komisji Socjalnej była kwotą brutto, a nie jak Pani robiła kwotą netto. Stwierdzono również, że na koncie 139 „inne rachunki bankowe”, na którym ewidencjonowane są sumy depozytowe, ostatniego zapisu dokonano w dniu 29 marca 2016 r. Po tej dacie nie dokonano żadnych zapisów księgowych na ww. koncie, pomimo iż dokonywano wpłat i wypłat środków pieniężnych. Ponadto wskazano, że „powodem rozwiązania umowy o pracę jest: świadczenie pracy osobiście w ramach prowadzonej przez Panią działalności gospodarczej w czasie korzystania ze zwolnienia lekarskiego w dniach: 6 lutego 2018 r., 11 lutego 2018 r. i 16 lutego 2018 r. w siedzibie K. w K. S.A. Oddział w K. przy ul. [...] oraz zdalnie dla tego Oddziału, niewręczanie mimo takiego obowiązku pracownikom odcinków z wypłaty wynagrodzeń, chyba, że sam pracownik się upomniał, nieudzielenie informacji przełożonemu pomimo próby nawiązania kontaktu telefonicznego, dlaczego przygotowane sprawozdania: RB-28B S, RB-N, RB - ZN RB - Z są zerowe, przekroczenie planu finansowego, brak sporządzonej deklaracji IWA za 2017 r., brak kompetencji na zajmowanym stanowisku oraz utrata przez przełożonego zaufania do prawidłowego wykonywania przez Panią obowiązków służbowych, jak również brak współpracy z przedstawicielem ZUS Inspektorat w Jaśle dokonującym kontroli dokumentów i odmowa dokonania korekt stwierdzonych w czasie kontroli.” Sąd I instancji ustalił, że w dniach od 7 do 9 lutego 2018 r. u pozwanego została przeprowadzona kontrola przez pracowników Biura nadzoru finansowego w Urzędzie Miasta K. w zakresie prowadzenia rachunkowości jednostki oraz zgodności danych wykazywanych w sprawozdaniach budżetowych RB-27S, Rb-28S za rok 2017. We wnioskach pokontrolnych stwierdzono nieprawidłowości stanowiące naruszenie dyscypliny finansów publicznych w nawiązaniu do ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Stwierdzono ponadto, że nienależyte prowadzenie ksiąg rachunkowych, wbrew przepisom ustawy o rachunkowości lub podawanie w tych księgach nierzetelnych danych wypełniły dyspozycję czynu karalnego, o którym mowa w art. 77 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości. W następstwie tej kontroli Prezydent Miasta K. dokonał zawiadomienia o nieprawidłowościach w D [...] w K. Komendę Miejską Policji w K.

Następnie Prokurator Prokuratury Rejonowej w K. wniósł akt oskarżenia przeciwko powódce V.W., o czyn z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w związku z art. 12 § 1 kk. Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 r. Sąd Rejonowy w K. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec powódki V.W. i M. C. (dyrektor D. [...]) na okres próby jednego roku. Z kolei w dniu 28 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Krośnie, orzekając na skutek apelacji wniesionej przez powódkę, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy. Powódka zatrudniona była na stanowisku głównej księgowej i do podstawowych jej obowiązków należało rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych. Jak wynika z protokołu pokontrolnego oraz ustaleń dokonanych przez sąd w sprawie karnej powódka naruszyła te podstawowe obowiązki. Naruszenie przez powódkę jej podstawowych obowiązków miało postać przestępstwa. Taka kwalifikacja zachowania powódki przesądza o tym, że naruszenie to należy uznać za ciężkie. Sąd I instancji zauważył, że pracownik na stanowisku głównego księgowego może naruszać podstawowe obowiązki, które to naruszenie nie będzie kwalifikowane jako ciężkie, a więc nie będzie takie naruszenie podstawą do zwolnienia dyscyplinarnego. Jednak w przypadku popełnienia przez głównego księgowego przestępstwa dotyczącego rachunkowości zawsze należy mówić o ciężkim naruszeniu obowiązków pracowniczych. Nie ma w takim przypadku znaczenia, czy sąd kamy wymierzy karę, czy warunkowo umorzy postępowanie, skoro w obydwu wypadkach stwierdza popełnienie przestępstwa. Sąd I instancji zauważył, że z ustaleń dokonanych przez sąd kamy wynika, że powódce należy przypisać umyślność działania. Przesądza to o winie umyślnej powódki, o której mowa w art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Wszystko to sprawia, że powódka z winy umyślnej ciężko naruszyła podstawowe obowiązki pracownicze i rozwiązanie z nią umowy o pracę przez pozwanego było uzasadnione.

Na skutek apelacji wniesionej przez powódkę V.W. od wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Krośnie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2022 r. oddalił apelację i zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Rejonowego w Krośnie i zgodził się z treścią wyroku tego sądu. Dokonując oceny

zaskarżonego wyroku poprzez pryzmat zarzutów zgłoszonych w apelacji, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że jest on słuszny, a motywy rozstrzygnięcia przyjęte przez Sąd I instancji są prawidłowe. Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że rozwiązanie umowy o pracę z powódką V.W. bez wypowiedzenia było prawidłowe. Sąd I instancji słusznie zauważył, iż zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Związanie to nie może zatem dotyczyć wyroku, w którym warunkowo umorzono postępowanie karne. Nie oznacza to jednak, że wyrok ten jest obojętny z punktu widzenia postępowania cywilnego. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji dokonał oceny zebranego materiału dowodowego zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Sąd II instancji podziela ocenę Sądu Rejonowego, iż w przedmiotowej sprawie doszło do ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych z winy pracownika, tj. rażącego niedbalstwa. Tym samym, do rozwiązania z powódką umowy o pracę bez wypowiedzenia doszło na podstawie uzasadnionej przyczyny. W ocenie Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, iż do podstawowych obowiązków głównego księgowego, a takie stanowisko zajmowała powódka, należy prowadzenie ksiąg rachunkowych. Faktem jest, iż w odniesieniu do powódki, wyrokiem Sądu Rejonowego w Krośnie Wydział II Kamy z dnia 30 czerwca 2021 r. warunkowo umorzone postępowanie. Jednocześnie Sąd II instancji zwrócił uwagę, że warunkowe umorzenie postępowania karnego następuje, gdy społeczna szkodliwość czynu nie jest znaczna (art. 66 k.k.), a pomiędzy nieznacznym a znikomym stopniem społecznej szkodliwości czynu jest zasadnicza różnica. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji prawidłowo ocenił dowody zebrane w postępowaniu karnym. Świadkowie przesłuchani w postępowaniu karnym dysponowali bowiem szeroką wiedzą i znajomością praktyki w zakresie księgowości. Ich zeznania są spójne i jednoznacznie wskazują na kategoryczność uchybień, jakich dopuściła się powódka.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 31 sierpnia 2022 r. wniosła powódka, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, a to art. 52 § 1 pkt 1 k.p. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na bezpodstawnym uznaniu w realiach

sprawy, że pracodawca (pozwany) D [...] w K. miał podstawy do rozwiązania z powódką V.W. umowy o pracę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, ze względu na rzekome liczne nieprawidłowości w prowadzeniu księgowości ujawnione w toku kontroli przeprowadzonej przez pracowników z Działu nadzoru finansowego i Komisję nadzoru finansowego Urzędu Miasta K. w okresie, gdy powódka nie świadczyła już pracy dla D [...] w K. oraz naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 i 382 k.p.c. w zw. z art. 11 k.p.c. w zw. z art. 66 § 1 k.k. i 342 § 1 k.p.k. przez przeprowadzenie przez sądy I i II instancji postępowania dowodowego w sposób absolutnie wadliwy, co w szczególności polegało na przyjęciu okoliczności faktycznych w głównej mierze ustalonych w toku postępowania karnego. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz mając na uwadze fakt zarzutów dotyczących naruszenia przepisów postępowania, których uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy oraz o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wynikającego z wątpliwości, czy warunkowe umorzenie sprawy przez sąd karny i stwierdzenie czynu o nieznacznej szkodliwości społecznej stanowi w każdej sytuacji (jak przyjęły to sądy I i II instancji) ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych i jest podstawą do przypisania pracownikowi winy lub rażącego niedbalstwa (szczególnie że o ile sąd I instancji przyjął winę umyślną, to sąd II instancji przyjął jedynie rażące niedbalstwo), bez pomijania przez Sąd Najwyższy istotnej okoliczności, a to faktu, że M.C., bezpośrednia przełożona głównej księgowej i kierownik jednostki, uznana została za odpowiedzialną naruszenia dyscypliny finansów i skazana prawomocnym wyrokiem w sprawie karnej przez Sąd Rejonowy w K. pod sygn. akt [...] za sprawowanie złego zarządu na stanowisku dyrektora, a także została uznana za winną wprowadzenia złej organizacji pracy na stanowisku głównej księgowej, co skutkowało wydaniem wyroku nakazującego wypłatę wynagrodzenia za znaczną ilość godzin nadliczbowych (ponad 370 godzin nadliczbowych) dla V.W.

w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Krośnie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt [...].

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o odmówienie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania bądź w razie jej przyjęcia o oddalenie skargi kasacyjnej w całości i zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Na etapie przedsądu rolą Sądu Najwyższego nie jest szczegółowe roztrząsanie podstaw kasacyjnych. Obowiązkiem strony jest przedstawienie przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi w taki sposób, aby oczywista trafność skargi kasacyjnej dla przeciętnego prawnika była niewątpliwa, z góry widoczna, bez konieczności głębszej analizy stosunku prawnego oraz bez sprawdzania i oceny dowodów. Wniosek strony skarżącej warunków tych nie spełnia.

Przypomnieć należy, że skarga kasacyjna nie jest (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze

element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zatem zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2018 r., II UK 194/17, LEX nr 2488675).

Jednocześnie w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z: 19 marca 2012 r., II PK 296/11, LEX nr 1214580, 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300, 16 maja 2018 r., III UK 151/17, LEX nr 2553867, 12 maja 2021 r., I USK 163/21, LEX nr 3252537). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571, z dnia 5 lipca 2023 r., I CSK 6182/22, LEX nr 3578533), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240, 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033, 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179, 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, LEX nr 3582702), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność

zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468, z dnia 7 lutego 2019 r., I UK 29/18, LEX nr 2617355, z dnia 27 kwietnia 2021 r., II PSK 68/21, LEX nr 3252281). Poza tym problem przedstawiony jako istotne zagadnienie prawne nie może też sprowadzać się do zwykłej wykładni i stosowania prawa (postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909, 28 lutego 2023 r., II USK 193/22, Legalis nr 2930417) ani sprowadzać się do wątpliwości strony skarżącej odnośnie do prawidłowości rozstrzygnięcia jego indywidualnej sprawy. Zatem rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego lub wątpliwości interpretacyjnych nie może sprowadzać się do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości strony skarżącej, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 Nr 13, poz. 5, 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126, dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek strony skarżącej o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania - a w zasadzie postawione w tym wniosku pytanie - nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Strona skarżąca pyta bowiem o to, czy wydanie przez Sąd po przeprowadzeniu postępowania w sprawie karnej wyroku warunkowo umarzającego sprawę, a co za tym idzie jednocześnie stwierdzenie przez sąd karny, że był to czyn o nieznacznym stopniu szkodliwości społecznej, upoważnia Sąd rozpoznający zasadność i skuteczność rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, bez dokonywania własnych, zupełnych, wyczerpujących ustaleń i jedynie w wyniku oparcia się na wyroku warunkowo umarzającym sprawę karną (z pominięciem

okoliczności wynikających z szeregu dowodów osobowych i dowodów z dokumentów) do stwierdzenia, że doszło do ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych i w związku z tym zasadne jest rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.? Przy czym już w samym uzasadnieniu wniosku strona skarżąca nie wskazuje, dlaczego zagadnienie jest istotne i w zasadzie w ogólnie nie formułuje żadnego zagadnienia prawnego, ani też nie przedstawia żadnych argumentów prawnych, które wskazywałyby na możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Strona skarżąca prezentuje jedynie bardzo obszernie takie stanowisko w sprawie, które w istocie doprowadziłoby do rozstrzygnięcia wyłącznie korzystnego dla powódki. W sposób niezwykle drobiazgowy wyjaśnia wszystkie okoliczności sprawy oraz prezentuje swoje zdanie na temat braku podstaw do rozwiązania z powódką umowy o pracę bez wypowiedzenia. Tymczasem, strona skarżąca ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238, 16 lutego 2023 r., III USK 401/22, LEX nr 3549701). W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania (pytań) do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, LEX nr 2499783). Jednocześnie na zadane przez stronę skarżącą pytanie, które w istocie sprowadza się do oceny, czy zachowanie powódki stanowiło ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p., udzielenie odpowiedzi jest niemożliwe, albowiem pozostaje nierozzerwalnie związane z okolicznościami faktycznymi danej sprawy i zmierza w istocie do rozstrzygnięcia sporu. Przepis art. 52 k.p. nie zawiera szczegółowego określenia, jakie zachowania pracownika stanowią ciężkie naruszenie jego podstawowych obowiązków, gdyż pracodawca musi to ocenić samodzielnie. Przyjmuje się, że ciężkie naruszenie obowiązków to naruszenie zawinione przez pracownika. Zatem choć w k.p. nie sprecyzowano pojęcia

zawinionego naruszenia obowiązków pracowniczych, to jednak nie budzi wątpliwości, że powinien być tu brany pod uwagę stopień winy pracownika (chodzi o umyślność lub rażące niedbalstwo), jej intensywność oraz nasilenie. O zakwalifikowaniu działania lub zaniechania pracownika jako ciężkiego naruszenia nie decyduje wysokość szkody majątkowej (choć w pewnych sytuacjach nie jest ona bez znaczenia), lecz okoliczność, że postępowanie pracownika - przedmiotowo bezprawne i podmiotowo zawinione - stanowiło zagrożenie interesów pracodawcy, analizowane łącznie w każdym konkretnym stanie faktycznym, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danego przypadku (R. Sadlik, *Przyczyny rozwiązania umowy bez wypowiedzenia*, Służba Pracownicza 2014, nr 4, s. 10-13, L. Mitrus (w:) A. Sobczyk (red.), *Kodeks pracy. Komentarz*. Wyd. 6, Warszawa 2023).

Na marginesie należy również wyjaśnić, że wskazywanie przez stronę skarżącą na naruszenia obowiązków dokonywane przez innych pracowników tj. M.Ch., czy R.L. bynajmniej nie umniejszają zachowań powódki, albowiem każdy czyn pracownika powinien być oceniany indywidualnie, a naruszenia obowiązków pracowniczych nie usprawiedliwia fakt, iż pozostali pracownicy takich naruszeń również się dopuszczali (wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2000 r., I PKN 128/00, OSNAPiUS 2002 nr 14, poz. 329). Poza tym przesłanka ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, dzięki swej niedookreśloności, wprowadza niezbędny pierwiastek elastyczności do środowiska pracy (K.W. Baran (w:) *Kodeks pracy. Komentarz*, red. K.W. Baran, Warszawa 2016, s. 399) natomiast podstawą uznania prawidłowości rozwiązania umowy na tej podstawie, oprócz winy, może być jedynie ustalenie ciężkiego naruszenia przez pracownika obowiązku mającego charakter podstawowy (G. Szynal, *2.4.1.1. Przyczyny zawinione przez pracownika* [w:] *Sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy*, Warszawa 2020 r.). Poza tym, jak uznał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 czerwca 2020 r. (I PK 171/19, LEX nr 3062790) pracodawca może zastosować art. 52 § 1 pkt 1 k.p. także wtedy, gdy zawinione działanie pracownika powoduje tylko zagrożenie jego interesów, a nie realną szkodę. Ciężkie i zawinione naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych nie występuje zatem tylko wtedy, gdy nastąpi konkretny skutek w postaci szkody o znaczącym rozmiarze. Już samo zagrożenie interesów pracodawcy (także niemajątkowych) może stanowić

podstawę rozwiązania umowy o pracę w szczególnym trybie. Wobec czego powoływanie się przez stronę skarżącą na uzasadnienie wyroku karnego i wskazywaną tam okoliczność łagodzącą, którą był brak szkody i nieuszczerpnięcie majątku pracodawcy pozostają całkowicie irrelewantne dla sprawy pracowniczej. Jednocześnie sądowa kontrola rozwiązania umowy o pracę na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.c. musi obejmować ustalenie, czy wystąpiły zarówno elementy obiektywne, jak i subiektywne tworzące konstrukcje ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych (wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2009 r., II PK 46/09, LEX nr 533035). Te pierwsze odnoszą się do bezprawności zachowania polegającej na pogwałceniu podstawowych obowiązków oraz skorelowanego z tym naruszenia bądź zagrożenia interesów pracodawcy (wyrok Sądu Najwyższego z 10 marca 2015 r., II PK 105/14, LEX nr 1663403). Natomiast aspekt subiektywny to podmiotowa wadliwość zachowania pracownika wynikająca z winy umyślnej bądź rażącego niedbalstwa, przy czym, przy ocenie, czy miało miejsce takie właśnie zachowanie się pracownika, trzeba brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące mieć wpływ na osąd o charakterze zawinienia (wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 1976 r., I PRN 111/76, LEX nr 14351). Strona skarżąca podkreśla, że Sąd I instancji przyjął winę umyślną powódki, zaś Sąd II instancji rażące niedbalstwo. Z tym że w pojęciu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków mieści się wina umyślna oraz rażące niedbalstwo (wyroki Sądu Najwyższego z: 9 marca 2010 r., I PK 175/09, LEX nr 585689, 12 listopada 2014 r., I PK 85/14, LEX nr 1551474, 23 lutego 2017 r., I PK 81/16, LEX nr 2252217) rodzaj winy nieumyślnej, której nasilenie wyraża się w całkowitym ignorowaniu przez pracownika następstw swojego działania, chociaż rodzaj wykonywanych obowiązków lub zajmowane stanowisko nakazują szczególną ostrożność i przezorność w działaniu (wyrok Sądu Najwyższego z 11 września 2001 r., I PKN 634/00, OSNP 2003 nr 16, poz. 381, 11 września 2001 r., I PKN 634/00, OSNP 2003 nr 16, poz. 381, A. Świątkowski, Kodeks pracy. Komentarz, Warszawa 2018, pkt II.2, zob. też wyrok Sądu Najwyższego z 9 lutego 2005 r., II PK 200/04, LEX nr 603762). Dodać należy, co wydaje się oczywiste, że sądy pracy nie są związane oceną pracodawcy, uznającą dane zachowanie pracownika za ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków, lecz ocena ta podlega sądowi. W przedmiotowej

sprawie Sądy obu instancji oceniły i uznały zachowanie powódki za ciężko naruszające obowiązki pracownicze w kontekście ustaleń poczynionych w postępowaniu karnym. Nie należy przy tym zapominać, że nawet prawomocny wyrok uniewinniający nie wiąże sądu cywilnego, pojęcie winy w prawie karnym nie jest identyczne z pojęciem winy w prawie cywilnym (postanowienia Sądu Najwyższego z: 22 maja 2020 r., I CSK 788/19, Legalis nr 2685355, 21 grudnia 2021 r., I CSK 733/21, LEX nr 3322205).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c.

(J.C.-S.)

[ms]